

Politikai
röpiratok.

93.

Magyarország. Törv. rend. 1847-48.

93
713

PÓTLÉR

AZ 1847/8. ÉVI ORSZÁGGYÜLÉSI

TÖRVÉNYCZIKKEKHEZ.

MINISTERI RENDELET

SAJTÓVÉTSÉGEK FELETT

ITÉLENDŐ

ESKÜTTSZÉKEK

FELÁLLITÁSA IRÁNT.

2.

PEST, 1848.

KIADJA LANDERER ÉS HECKENAST.

PÓTLÉK

XX. ÉVFOLYAM

TÖRVÉNYSZIKKERHEZ

NYELVI ÉRTÉKELÉS

DR. BALLACI GÉZA.

NYELVI ÉRTÉKELÉS

NYELVI ÉRTÉKELÉS

ESKÜTT SZEMEK

NYELVI ÉRTÉKELÉS

ÉRT. 1919.

REDAKCIÓS ZÁRÓKÖZLEMÉNY

Az 1848. XVIII-ik törvénycikkely felhatalmazta a ministeriumot, hogy a büntető eljárásról szóló 1848-diki országgyűlési törvényjavaslat elvei szerint a sajtóvétségek felett ítélendő eskütszékek alakítását ideiglenesen eszközölje; — ehez képest rendeltetik :

Az 1848. XCVIII. törvényekről felhatal-
mazta a minisztereket, hogy a büntető eljárásról
1848. évi törvényekkel a büntető törvényeket elvont
szertartásokról és az igazságszolgáltatásról szóló törvények
alkalmazásáról rendelkezjenek; — ezek képest
rendeltek.

1. §.

A sajtóvétségek megítélésére minden törvényhatóságban külön eskütszék leend.

2. §.

Minden törvényhatóság köteles a jelen rendelet vétele után legfeljebb 14 nap alatt a kebelében lakó mindazon egyéneket összeírni, kik eskütszéki tagságra képesek.

3. §.

Képesek pedig mindazok, kik életkoruknak 24-ik évét már elérték, s a 60-ik évet még tul nem haladták, és ezen felül évenkénti 200 ft tiszta jövedelemmel bírnak; — ugy azok is, kik, ha mindjárt annyi jövedelmök nem volna, s életkoruknak 24-ik évét nem töltötték volna is be:

- a) nyilvános oktatók vagy oktatói segédek,
- b) magyar tudós társasági tagok,
- c) bölcsészet, törvény s orvosi tudományok tudorai és okleveles sebészek,
- d) hites ügyvédek és mérnökök,
- e) községi jegyzők.

4. §.

Ellenben eskütszéki képességgel egyáltalában nem bírnak:

- a) egyházi személyek ,
- b) szolgálatbeli és nyugdíjazott katonák,
- c) bírák és köztisztviselők,
- d) szolgák, napszámosak és irástudatlanok,
- e) azok, kik nem látnak, vagy nehézhallásúak.

5. §.

Elkészülvén az eskütszéki képességgel bírók összes lajstroma, választ a törvényhatóság egy három tagból álló bizottmányt, melly azon lajstromot átnézi, s ha abba hibák csuszta volna be, vagy azért, mert olyas egyének maradtak ki belőle, kik a törvénytiszta képességgel bírnak, vagy azért, mert olyanok vezetettek az összeírásba, kikben azon képesség hiányzik, — és illy hibák miatt panasz tételik: azokat kiigazítja, s az átnézett és illetőleg kiigazított lajstromból a szolgálatbeli lajstromot elkészíti.

6. §.

Ezen szolgálatbeli lajstrom elkészítésének módja következő leendő:

Az említett bizottmány kijelöl az eskütszéki képességgel bíróknak összes lajstromából legalább 72 s legfőlebb 144 tagot, s azoknak neveit, mindenikét külön papírtetkercsre írva, s egy edénybe vetve, nyilvános ülésben egymásután kihuzatja, és azon sorban, mellyet eképen a sors határozott el, külön lajstromba vezeti, még pedig osztályonkint olyképen, hogy minden osztály 36 tagból álljon, következő, az első 36 teendő az első osztályt, a második 36 a másodikat és így tovább.

7. §.

Az illy módon készített s osztályozott szolgálatbeli laj-

stromban foglaltakból fognak a jövő országgyűlésnek további rendelkezéseig minden sajtóvétségi esetben az eskütszékek alakulni, és pedig első évnegyedben az első osztályból, másodikban a második osztályból s így tovább.

8. §.

Az eskütszékek 12 tagból fognak állani, határozat hozatalára mind a 12 tagnak jelen- és együttléte szükséges.

9. §.

Alakításuk módjáról az alább következő 34 — 44. §§. bővebben rendelkezik.

10. §.

Tartozik továbbá minden törvényhatóság a jelen rendelet vétele után legfeljebb 14 nap alatt, sajtóvétségekre egy, vagy ha szükségesnek találtatnék, több bünvizsgáló bírót tisztviselői közül kijelölni, — valamint egy, vagy a szükséghez képest több közvádlót választani.

11. §.

Tartozik végre minden törvényhatóság 13 tagból álló perbefogási törvényszéket választani, mellyhez elnökül a törvényhatóság rendes elnöke adatik, s mellynek csak olly egyének lehetnek tagjai, kik a felebb körülirt eskütszéki képességgel birnak.

12. §.

Ezen törvényszéknek tiszte, egyedül azon kérdés iránt végezni : valjon a sajtóvétség miatt vádlott, vagy bepanaszolt perbefogatandó-e vagy sem?

13. §.

Mínthogy az eskütszéki tagok csak azon kérdés felett határoznak: ha valjon a vádlott vétkes-e vagy sem? szükséges egy bíróság, melly a törvényt a vádbeli esetre alkalmaztatva, a vétkesnek talált vádlottra ítéletképen kimondja a törvényszabta büntetést, s melly egyszersmind az egész eskütszéki eljárást vezeti.

14. §.

Ezen tisztet minden törvényhatóságban külön, egy a törvényhatóság által már most előre megválasztandó bíróság fogja mindensajtvétségi esetben teljesíteni.

15. §.

Álland pedig ezen bíróság egy elnökből, két ülnökből és egy szavazatnélküli jegyzőből, kik a jövő országgyűlésének további rendelkezéseig az 1848. XXVIII-dik törvény-cikkely értelmében elmozdíthatlanok, s kiknek rendes fizetések nem leend ugyan, de hivatalos foglalkozásuk idejére az elnök 6 ft, az ülnökök 4 ft s a jegyző 3 ft napidíjt kapnak a törvényhatóság pénztárából, s a mennyire a törvényhatóság székhelyén nem laknának, hivatalos utazásaik költségei is meg fognak ugyanazon pénztárból térítettetni.

16. §.

Sajtvétségekre nézve a birói illetőségről az 1848. XVIII. törvény-cikkely 23. §-a rendelkezik; minden egyes esetben tehát azon kérdést, hogy a sajtóvétségről vádlott mellyik törvényhatóság eskütszéke elébe leszen állítandó, a most idézett §. szerint kell megítélni.

17. §.

Az előforduló sajtóvétségek vagy ollyasok lesznek, mellyeknél a közvádló hivatalos kiváratára történik a vizsgálat és a közkeresetalávétel, vagy ollyasok, mellyekre nézve csak a sértett fél panaszára indíthatatik meg a közkereset; amazok az 1848. XVIII. törvénycikkely 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. §§-ban — emezek a 11. és 12. §§-ban irattak körül; mindnyájokra nézve azonban egyaránt áll, hogy az elkövetett sajtóvétség bejelentésének, — eszközöltessék ez bár tisztí vádlevél, vagy magánpanasz képében, — mindig a bűnvizsgáló bírónál kell történni, s mindig szabatosan és világosan kell kijelölnie azon vétséget, mellynek megfenyítését szorgalmazzák, különben egyszerűen félre tétetik.

18. §.

A bűnvizsgáló bíró, mihelyest a vád, vagy panasz elébe terjesztetett, a bevádlott, vagy bepanaszlott nyomtatványokat, vagy metszvényeket, ha szükségesnek tartja, tüstint zár alá veheti, s ezen eljárásról rendes jegyzőkönyvet viszen; — minden esetre azonban, kihallgatván mind a vádlottat, mind azon személyeket, kiket ez utóbbi, vagy a közvádló, vagy a panaszló mint ollyanokat jelöl ki, kiknek a vádra és védelemre szolgáló bármilly körülményről tudomásuk van, a vizsgálatot minélelőbb berekeszteni tartozik.

19. §.

Eljárását a bűnvizsgáló bíró körülményesen írásba foglalni, és jegyzőkönyv alakjában szerkeszteni köteles, mellynek elején az eljárás helyét, évét és napját, ugy a vizsgálatra alkalmat szolgáltatott okokat megemlítvén, a kiviláglott kö-

rülményeket hiven elősorolja, tartozván az ekép szerkesztett s általa aláírt jegyzőkönyvet a bevádlott, vagy bepanaszlott nyomtatvánnyal, vagy metszvénynyel s a vizsgálatközben beérkezett többi mellékletekkel egyetemben az illető közvádlónak beküldeni, s ez a beküldött irományok megtekintése után, ha véleménye szerint a bűnvizsgálat kimerítve nincsen, a vizsgáló bírót az előforduló hiányok kijelölése mellett a bűnvizsgálat folytatására azonnal felhívja, ki is a hiányok pótlása után az irományokat a közvádlónak újra beküldeni köteles.

20. §.

Az ekép szerkesztett jegyzőkönyv nyomán készült vádirat, ezen jegyzőkönyvvel együtt, a törvényhatóság rendes elnökéhez küldetik be, ki a perbefogási törvényszéket legfeljebb harmadnapra tartozik egybehívni.

21. §.

Egybegyűlvén a perbefogási törvényszék, melly nyilvános ülésben tárgyal, de végzést zárt ajtónál hoz, — először a bűnvizsgáló bírónak jegyzőkönyve s ennek mellékletei olvastatnak fel, vagy mutattatnak be, azután a közvádló véleménye. Midőn a perbefogási törvényszék, végzéhozatal véget, külön terembe vonul vissza, az elnök azon kérdést teszi fel a törvényszék tagjainak: „meg vannak-e győződve, hogy a vádlott az előterjesztett bizonyítékoknál fogva a vádlevélben kijelölt sajtóvétség miatt igazságosan perbefogathatik?“ A szavazás élő szóval történik, de mihelyest csak egy tag kívánja, titkossá alakul át, s a perbefogásnak csak akkor van helye, ha a többség, tehát 13 szavazat közül legalább 7 a feltett kérdésre „igen“nel felel.

22. §.

Jegyzőkönyv a perbefogási törvényszék üléséről nem vitetik, hanem az elnök a végzéshozatal értelmében az illető közvádlói véleményre vagy ezt írja: „a vádlott ellen a perbefogásnak helye van,“ — vagy ezt: „a vádlott ellen a perbefogásnak nincsen helye,“ mi megtörténvén, hozott végzésével a perbefogási törvényszék a nyilvános tanácskozási teremben megjelenik, s itt a végzést az elnök felolvassa.

23. §.

A perbefogás alól felmentő végzés a vádlottal haladék nélkül írásban közöltetik, s ilyenkor a netalán lezárolt nyomtatványokat vagy metszvényeket a vizsgáló bíró köteles 200 ft büntetés terhe alatt azonnal kiadni.

24. §.

A perbefogást elrendelő végzés a perbefogottnak az eskütszék elébei idézéssel együtt adatik tudtára.

25. §.

Perbefogást megrendelő, vagy az alól felmentő végzés olly vádlott ellen is hozattathatik, ki vagy makacsságból, vagy egyéb oknál fogva távol van.

26. §.

A közvádló, perbefogás esetében legfelebb három nap alatt tartozik a 13-ik §. alatti bíróság elnökét eskütszék tartására felhívni, s a vádlevelet kezéhez küldeni.

27. §.

A vádlevélnek magában kell foglalnia:

a) azon nyomtatványnak, vagy metszvénynek pontos megjelölését s azon helyeknek, vagy részeknek felemlítését, mellyeken a vád alapul,

b) azon vétség megnevezését, melly miatt a vádlott perbe fogatott, s a törvény azon szakaszának felhívását, mellybe a vádbeli vétség ütközik,

c) a bevádlott személy nevét, polgári állapotát, lakását, tartózkodási helyét,

d) azon tanuk és műértők lajstromát, kiknek megjelenését az eskütszéki tárgyalás alkalmával a közvádló szükségesnek tartja.

28. §.

A vádlevél két párban küldetik be az elnökhöz, ki a fenforgó körülményekhez képest az idézési határidőt bennök kijelöli, s erről a törvényhatóság elnökét az eskütszéki tagok berendelése végett is nyomban értesíti.

29. §.

A 13-ik §. alatti törvényalkalmazó bíróság elnökének aláírásával ellátott vádlevél egyik párja a közvádlónak viszzaadatik, a másik pedig legalább 14 nappal a megjelenési határidő előtt a vádlottnak kezéhez szolgáltatik. Ezen 14 naphoz még annyi nap toldatik, mennyi hat-hat órai távolságra fekszik a vádlott lakhelye az ítélő eljárás székétől.

30. §.

Midőn a vádlott a maga védelmére tanukat vagy műértőket kíván az eskütszék elébe rendeltetni, tartozik azokat a vádlevélnek vétele után 3 nap alatt a bíróság elnökének kijelölni.

31. §.

A vádló s a vádlott által berendeltetni kívánt tanúk és műértők lajstroma, mellyre a bíróság elnöke az általa kitűzött megjelenési napot feljegyezi, a bűnvizsgáló bírónak adatik ki, s ennek kötelessége a tanukat és műértőket a kitűzött határidőre berendelni.

32. §.

A vádlott nem-ügyvédet is választhat védőjének; ha védőt választani vonakodnék, a bíróság a helybeni ügyvédek sorából rendel egyet védelmére.

33. §.

A per felvételére kijelölt nap halasztásának csak azon esetre van helye, ha a bíróság a közvádlónak, vagy a vádlottnak e részben előadott okait érvényeseknek találja.

34. §.

A törvényhatóság elnöke, mihelyest a 28. §. értelmében a bíróság elnökének értesítését veszi, az illető eskütszéki osztályt, azt t. i., mellyen azon évnegyedben a szolgálat rende vagyon, a tárgyalásra kitűzött napot megelőző napnak estéjére berendeli.

35. §.

A meg nem jelent, vagy idő előtt s engedelem nélkül eltávozott eskütt, ha kimaradásának, vagy eltávozásának nyomós okát nem adhatja, 100 ftig terjedhető bírságban marasztalják el.

36. §.

Megérkezvén a tárgyalás napja, az ülés megnyitása előtt, de a közvádlónak s a vádlottnak és védőjének, valamint szintén a szolgálatra berendelt eskütszéki tagoknak — kiknek névsora már két nappal azelőtt mind a közvádlóval, mind a vádlottal elnökileg közöltetett — jelenlétében a bíróság elnöke felolvassa a szolgálatra berendelt eskütszéki tagok neveit, hogy ekképen mindannyinak jelenlétéről meggyőződjenek.

37. §.

Ha a beérkezett eskütszéki tagok nincsenek 36-an, akkor a megjelentek az eskütszéki képességgel bíró helybeli egyének közül szabad választás által azonnal kiegészítik magokat.

38. §.

Együttlevén a 36 eskütszéki tag, mindeniknek neve külön papírra feliratik, s ugyanazon egy edénybe vettetik.

39. §.

Az eskütszéki eljárásnál mind a vádlott, mind a közvádló azon joggal bír, hogy az eskütszéki szolgálatra kijelölt 36 eskütszéki tagok sorából mindenik külön-külön 12 tagot határozottan visszavethet a nélkül, hogy ezen visszavetésnek okát adni köteles volna. Ugyanazért, midőn az eskütszéki tagoknak a felebbi 38-dik §. szerint egy edénybe vetett neveit a bíróság elnöke egymásután kihuzza, minden kihuzott névnel megkérdeztetik a közvádló is, a vádlott is :

ha azon tag ellen, kinek neve épen kihuzatott, akar-e visszavetési jogával élni?

40. §.

Ha 12 olly tagnak neve lett már kihuzva, kik ellen sem a közvádló, sem a vádlott visszavetési jogukkal nem éltek, e 12-ből fog alakulni az eskütszék; ugyanazért a nevek kihuzása mindaddig folytattatik, mig vagy ilyen 12 tag össze nem került, vagy miglen visszavetési jogukat mind a közvádló, mind a vádlott teljesen kimerítették, mert ez utósó esetben, midön t. i. mind a közvádló, mind a vádlott különkülön 12 és így összesen 24 kihuzott tag ellen éltek már a visszavetési joggal, azon 12 tag, kiknek nevei az edényben maradtak, képezendik minden visszavetés nélkül az eskütszéket.

41. §.

Midön ugyanazonegy sajtóvétségért több vádlott együtt fogatott perbe, valamennyi együttvéve vethet vissza csak 12 tagot, s az iránt, hogy e jogot közösen, vagy magok közt felosztva miként gyakorlandják, egymás közt értekezhetnek.

42. §.

Midön a közvádló nem akar visszavetési jogával élni, vagy midön azt a teljes számig ki nem meriti, szabadságában áll, jogát a' vádlottnak átengedni.

43. §.

Az eskütszék tagjai tárgyalás előtt ezen esküt fogják letenni:

Esküszöm az élő istenre, hogy a tárgyalás egész folyamára lelkiismeretesen figyelmezek, s félretevén kedvezést, félelmet, gyűlölséget és minden személyes tekinteteket, egyedül az előadandó vád és védelem egymáshoz mért erősségei és okai nyomán, saját belső meggyőződéseim szerint, igazán, szabadon és becsületesen ítélek. Isten engem úgy segítjen.

44. §.

Mínt hogy megtörténhetik, hogy a megalakult eskütszék 12 tagjai közül a tárgyalás folytában valamelyik megbetegszik, az eskütszéki határozat hozatalához pedig 12 tagnak együttléte mulhatlanul szükséges, joga leendő a bíróság elnökének, azon 12 tagon felül, kikből a felebbi §§. szerint az eskütszék alakult, a többi vissza nem vetett tagokból még kettőt felesketni, s ezek ama 12 taggal együtt az egész tárgyaláson jelenleendének, de a határozat hozatalában csak akkor vesznek részt, ha ama 12 tagok közül valamelyik megbetegedettnek helyét pótolják.

45. §.

Az eskütszékek előtti tárgyalás nyilvános és szóbeli leendő.

46. §.

A bíróság elnöke köteles azon esetre, ha eljárásközben tolmácsra lehetne szükség, alkalmas egyénről előre gondoskodni, s ezt a tárgyalás megnyitása előtt arra megesketni, hogy tisztében lelkiismeretesen fog eljárni.

47. §.

Szükséges levén, hogy az esküttek az ülés lefolyása alatt folytonosan szemmel tarthassák a vádlottat, hogy ne

csak nyilatkozásait hallják, hanem azt is láthassák, milly hatással vannak rá a fölhozott bizonyítékok : ez oknál fogva tárgyalás közben a bíróságtól, ügyvédektől, felektől és tanuktól, ugy a hallgatóságtól elkülönített helyen a vádlottal szemközt foglalnak helyet.

48. §.

A vádlott az eskütszék előtt szabadon jelenik meg.

49. §.

A bírósággal szemközt korlátokkal elkülönített hely rendeltetik a hallgatók számára, kiknek a csendet zavarni semmi módon sem szabad.

50. §.

A bíróság elnökének tiszte levén az egész eljárást vezetni, s az ülésbeni rendről gondoskodni, ennek fentartására adott parancsai pontosan és nyomban teljesítendők.

51. §.

Védőjével tárgyalásközben a vádlott szabadon értekezhetik, csak akkor nem, midőn hozzá a bírák, vagy az esküttek, vagy a közvádló által kérdés intéztetik. Ha a vádlott, vagy védője azt tartaná valamelly kérdésről, hogy ezt hozzá nem kellett volna intézni, ez elleni kifogását megteheti.

52. §.

A tárgyalást a bíróság elnöke a vádlottnak kereszt- és vezetékneve, születéshelye, állapota s életkora iránti kérdésekkel nyitja meg.

53. §.

Megnyitván ekkép a tárgyalás, ez minden megszakadás s a külvilággali minden közlekedés nélkül mindaddig folytatandó, míg az esküttek határozatot hoztak a vétkekesség kérdésében. Az elnök csak annyi időre függesztheti fel a tárgyalást, mennyi a bírák, esküttek, tanúk és vádlottak ki-pihenésére szükséges.

54. §.

Az elnök, miután a felebb említett kérdéseket a vád-lotthoz intézte, a közvádolóhoz és védőhöz fordul, emlékez-tetvén őket a törvény iránti tiszteletre és azon kötelelessé-gökre, melly szerint jogaik gyakorlatában illedelemmel tar-toznak eljárni.

55. §.

Mindenekelőtt a perbefogó végzés s a vádlevél olvas-tatnak fel a jegyző által, azután, ha a vádlott nem akar már előre az ügy felől nyilatkozni, a kérdéses nyomtatványok, vagy metszvények bemutatása s illetőleg felolvasatása után, a vallomástételeik előtt megeskütendő tanúk és műértők ki-hallgattatnak.

56. §.

Vallomása közben a tanu, vagy műértő félbe nem sza-kasztathatik, ennek berekesztése után azonban a vádlottnak vagy védőjének joga van a tanuhoz kérdéseket intézni, s az ellene vallottaknak személyes hitelessége és előadása ellen mind azt felemlíteni, mi támaszul szolgálhat a védelemnek.

57. §.

A megbecstelenítő, meggyalázó, sértő állítások bebizonnyítására nézve az 1848 : XVIII-ik törvényczikkely 24-dik s 25-dik §-aiban foglalt külön rendelkezés szolgálанд sinormértékül.

58. §.

A bírák, az esküttek s a közvádló mindazon kérdéseket intézhetik a tanuhoz, mellyeket az ügy kifejlésére szükségseknek gondolnak.

59. §.

A bünvizsgálati irományok egyes pontjai a bírák, esküttek, közvádló vagy védő kivánságára a jegyző által felolvasatnak, de a bünvizsgálati irott tanuvallomások csak annyiban olvastatnak fel, mennyiben a tanuknak élőszóvali s az esküttszék színe előtti kihallgatása, időközben történt haláluk miatt, vagy egyéb okoknál fogva lehetetlenné vált.

60. §.

Az elnöklő birónak tájékozására ismételve megjegyeztetik, hogy a tárgyalásnak szóbelinek kell lenni. Az esküttszéki institutióának egyik alapelve szerint csak az élőszóvali tárgyalás, nem pedig holt irományok utján eszközöltethetik a kiviláglás; ez oknál fogva az ugynevezett informátióknak az esküttek közötti kiosztogatása is tilos. Illyes emlékiratokban már előre fejtegettetvén az ügy, ollyas érzelmek befolyása alatt jelenhetnének meg tárgyaláskor az esküttek, mellyek őket azon kötelességök teljesítésében gátolnák, miszerint letett hitöknél fogva egyedül az ülésben elő-

adandó vád és védelem egymáshoz mért erősségei nyomán tartoznak határozatot hozni.

61. §.

Midőn a tárgyalásból valószínűséggel kiviláglik, hogy valamely tanu, vagy müértő tudva hamis bizonytságot tett, azon tanu vagy müértő letartóztatandó, s ellene a bünvizsgálat elrendelendő.

62. §.

A bíróság elnöke akár a közvádló, akár a vádlott kívánatára s önmagától is, ha a kivilágítás eszközlésére szükségesnek tartaná, ülésközben új tanukat, vagy müértöket is rendelhet be kihallgatás végett.

63. §.

Kihallgattatván ekkép a tanuk és müértök, a közvádló a vád pontjait, a vádlott s ennek védője pedig a védelem pontjait összefogják; a közvádló a védelemre válaszolhat, de a végszó mindig a vádlottat és védőjét illeti.

64. §.

Berekesztetvén a vitázat, az elnök pártatlanul köteles összegezni (reassumálni) az egész tárgyalást. Az összegezés módjának és terjedelmének meghatározása az elnök bölcsességére bízatik, de ennek semmi esetre sem szabad személyes véleményét a fenforgó ügyről nyilvánítani, tiszte csak abban állván, hogy az esküttek előtt minél nagyobb világosságba helyezze a vád és védelem erősségeit, hogy az ügyet egyszerű alkatrészeire visszavezesse, s hogy különválaszson

tőle minden idegenszerűt, mi az esküttek figyelmét másfelé térítvén, őket tévedésbe hozhatná.

65. §.

Az összegezés után az elnök felteszi az esküttek által megfejtendő kérdéseket.

66. §.

Ezen kérdéseknek mindenkor a vádbeli vétség minőségéhez alkalmazottaknak, de egyszersmind olly tisztáknak és határozottaknak kell lenni, hogy azokra az esküttszék mindig egyszerűen „igen“nel vagy „nem“mel felelhessen; egyik kérdésnek minden esetben annak kell lenni: „valjon meg vannak-e az előadottak után lelkiismeretökben győződve az esküttszéki tagok, hogy a vádlott cselekedte azt, miről a vádlevélben vádoltatik?“ egy másik kérdésnek pedig azt kell tartalmazni: „valjon az, mit a vádlott cselekedett, olly cselekvés volt-e, minőnek az a vádlevélben állittatik?“ Így, például, midőn valaki arról vádoltatnék, hogy a sajtó útján közlött valamelly iratában a törvényes felsőség elleni engedtlenségre lázitott, egyik teendő kérdés az volna: „valjon az előadottak után meg vannak-e az esküttszéki tagok lelkiismeretökben győződve, hogy a vádlevélben felhozott azon iratnak valósággal a vádlott volt szerzője?“ egy másik kérdés pedig az volna: „valjon meg vannak-e arról is győződve, hogy azon iratnak a vádló által kijelölt szavai valósággal lázitók a törvényes felsőbbség ellen?“

67. §.

A mondott kérdéseken kívül egyes esetekben más olly kérdések is fejlődhetnek ki a körülményekből, mellyeknek

az eskütszék általi eldöntése szükséges. Ezek minden egyes esetben a bíróság belátására bízzák.

68. §.

E bíróság által feltett kérdések mellé, ugy a közvádoló, mint a vádlott, még más kérdések iktatását is kívánhatják, mellyek iránt a bíróság határozni köteles.

69. §.

Az elnöklő bíró a jegyző által írásba foglalt kérdéseket aláírja, s általadja a perbeli oklevelekkel együtt — a bünvizsgálati írott tanutételek kivételével — az eskütteknek, figyelmeztetvén ezeket : hogy a törvény annál fogva bizta a „vétkes“-nek vagy „nem vétkes“-nek kimondását szabad és független polgárookra, mert e kérdésben az ember élő lelkiismerete biztosabban ítél, mint a holt szabályok ; — hogy a törvény nem kéri tőlök számon, mi által és miért éreznek magokban meggyőződést, nem adott elejökbe szabályokat, mellyek szerint a bizonyítékok teljessége, a próbák igazságos volta mérendő ; nem parancsolja, hogy minden tényt igaznak ismerjenek már azért, mert ennyi vagy annyi tanuktól állittatik, hanem csak azt hagyja meg nekik, hogy aggódó gondossággal figyelmezzenek a tárgyalás egész folyamára, s most már magokba szállva, tiszta lelkiismerettel kérdjék meg magoktól : vajjon ugy a vádlott ellen, mint mellette felhozott próbák és erősségek miként hatottak ítélethezségökre, s igaz meggyőződésök szerint részrehajlás nélkül és férfiakhoz illő bátorsággal mondják ki az elejökbe terjesztett vádra nézve a felhozott bizonyítékok nyomán a „vétkest“, ha a vádlott vétkes, — a „nem vétkest“, ha a vádlott nem vétkes.

70. §.

Ezen figyelmeztetés után az esküttek határozat hozatala végett a számukra készen tartott szobába visszavonulnak. Ugyanekkor az ítélet kihirdetéseiglen a vádlott is eltávozhatnak.

71. §.

A szobájukba visszavonult esküttekhez senkisémet mehet be, s a határozat hozatala előtt ők sem távozhatnak el. Ennek eszközlésére a terem ajtaja elébe őr állittatik, s csak az elnöknek írásban adott engedelmével jöhetnek érintkezésbe a külvilággal.

72. §.

Az esküttek a tanácskozás megnyitása előtt főnököt választanak magoknak, ki a megfejtés végett nekik általadott kérdéseket előttök fölolvassa.

73. §.

A mint a főnök egyenként felolvassa a feltett kérdéseket, úgy döntetnek el szavazással egymásután.

74. §.

A szavazás élő szóval történik, de mihelyest csak egy tag kívánja, titkossá változik át. „Igen“ vagy „nem“, ennyiből áll az egész szavazat.

75. §.

Arra, hogy a vádlott vétkesnek mondassék ki, legalább

8 szavazat szükséges. 5 felmentő szavazat elégséges a vádlottnak feloldozására.

76. §.

Az esküttek, miután feleleteik főnökiük által a megfejtés végett nekik általadott kérdések aljára irattak, a tárgyalási terembe visszatérnek, hol előbbeni helyeiket újra elfoglalván, főnökiük így szól: becsületesemre és lelkiismeretemre, isten és emberek előtt, az eskütszék határozata ennyi vagy annyi szavazattal: a vádlott vétkes, vagy: az eskütszék határozata ennyi vagy annyi szavazattal: „a vádlott nem vétkes“ stb. — egyszersmind az írott feleleteket az elnöknek általadja, ki azokat a jegyzővel együtt aláírja.

77. §.

Ha a bíróság tagjai kivétel nélkül úgy vannak meggyőződve, hogy az esküttek az ügy lényegére nézve hibáztak, joguk van az eskütszék határozatát felfüggeszteni s az ügyet új eskütszék elébe terjeszteni, ezen új eskütszék szintén a 34—44. §-ok szerint leszen alakítandó, de nem azon osztályból, mellyből az előbbi alakított, hanem azon osztályból, mellyet a következő évnegyedben érne egyébként a szolgálat rende.

78. §.

A határozat ezen felfüggesztésének egy ügyben csak egyszer van helye, s csak elmarasztó határozat esetében, — feloldozó határozat nem függesztethetvén fel.

79. §.

Az eskütszéki határozatnak kijelentése után, az elnök

a vádlottat előrendeli, s a hozott határozatot a jegyző által előtte felolvastatja.

80. §.

Midőn a vádlott nem vétkesnek nyilvánittatik, az elnöklő biró által a vád alól haladék nélkül felmentetik.

81. §.

Ha a vádlott vétkesnek jelentetett ki, a közvádoló előadja kivánatát a törvény mikénti alkalmazása iránt.

82. §.

Erre a vádlott felelhet, s magát védheti akár azzal, hogy kárpótlással épen nem, vagy legalább nem annyival tartozik, mennyi a sértett fél számára követeltetik; de a vétség bizonyossága s általa lett elkövettetése iránt többé nem vitakozhatik.

83. §.

Most a birák vagy a teremben lassu hangon, vagy ha bővebb tanácskozás volna szükséges, tisztii szobájukba visszavonulva hoznak a törvény alkalmazása s a vétségre szabandó büntetés iránt szavazatok többségével ítéletet, melly az elnök által nyilvános ülésben s a vádlott jelenlétében kihirdetendő. Azon törvény, mellyen az ítélet alapul, minden esetben felolvastatandó.

84. §.

Meghozatván az elmarasztó ítélet, azonkívül, hogy ez az elmarasztott költségén közzététetik, egyszersmind az 1848:

XVIII-ik t. cikkely 26-ik §-ának rendeletéhez képest, a lefoglalt darabok elnyomása vagy megsemmisítése egészen, vagy részben elrendeltetik.

85. §.

Ki az elmarasztó ítélet által ekképen sujtott elmeművet sajtó utján újra közzéteszi vagy árulja, az a sajtóvétségéről szóló 1848-ik törv. cikkely 27-ik §-ának büntetése alá esik.

86. §.

Ha valamely vádlott a tárgyalásra kitűzött határnapon meg nem jelenik, ellene az eskütszéki eljárás azért mégis folyamatba teendő, s illy esetben a közvádló előadása és bizonyítékai nyomán határoz az eskütszék a vétkeség kérdése felett, és ha a vádlott az eskütszék által vétkesnek találtatott, a bíróság is azok szerint mondja ki a törvénynek büntető sulyát.

87. §.

Ezen eljárásnál védőt a meg nem jelent vádlottnak a bíróság nem rendel ugyan, de rokoni vagy baráti hozhatnak fel bizonyítékokat az iránt, hogy a vádlott nem makacsból, hanem kénytelenségből mulasztotta el a megjelentést; s ha ezen okokat az eskütszék alaposaknak találja, a tárgyalás egy, a bíróság által előre kitűzendő, de három hónapot meg nem haladható határidőre halasztatik.

88. §.

A 86-ik §. esetében a bíróságnak ítélete, mennyiben kárpótlást és pénzbírságot foglal magában, az elítéltnak bár-

hol találató értékéből végrehajtandó. De ha a vádlott akár a végrehajtás előtt, akár a végrehajtás után legfelebb két hónap alatt előáll, s bebizonyítván, hogy nem makacsságból, hanem valamely alaposnak tekinthető okból mulasztotta el elsőben a megjelenést, új eskütszéki eljárás melletti kihallgatását kéri, ez tőle meg nem tagadtatik, s ellene az új eljárás minden részben olly módon tétetik folyamatba, mint ha az előbbi eljárás nem is történt volna; s ha ekkor teljesen felmentetik, visszakapja mind azt, mi vagyonából az előbbeni ítélet folytában birság s kárpótlásképen végrehajtás által elvétellett; ha pedig a második eljáráskor teljesen ugyan fel nem mentetik, de kisebb kárpótlási s birsági sumára ítéltetett, mint a mi az első eljáráskor rajta végrehajtás által megvétellett, akkor a két summa közötti különbséget kapja vissza.

89. §.

Midőn pedig a meg nem jelent vádlott fogságra is ítéltetik, ezen büntetés újabb eskütszéki eljárás nélkül nem lesz ugyan rajta végrehajtható, hanem az ítéletnek az leendő következése, hogy az elítélt vádlottnak eskütszék elébe állítása, a köztörvényhatóság útján, ha egyébként nem lehet, személyének letartóztatása által is eszközöltetik.

90. §.

A felebbi 89-dik §. esetében az új eljárás minden részben ugy történik, mint ha az első makacsságbeli eljárás meg sem történt volna, de a vádlott mind az első, mind a második eljárás költségeiben elmarasztatik még akkor is, ha érdemileg felmentetnék, kivéve azon esetet, ha bebizonyítaná, hogy elsőben is a megjelenést nem makacsságból, hanem alapos okoknál fogva mulasztotta el.

91. §.

Az összes tárgyalás a jegyző által írásba foglaltatik annak bebizonyítására, hogy a törvény rendeletei mindenben megtartatván, semmi lényeges forma sem sértetett meg. Ezen jegyzőkönyvbe, ha követeltetik, a közvádlónak s a vádlottnak minden ollyas kívánatai, mellyektől a bíróság által elüttettek, szintén bejegyeztetendők.

92. §.

A jegyzőkönyvet, a jegyzőn kívül, az elnök is aláírja. A bírói ítélet kihirdetése után, a közvádlónak 24 óra alatt, s a vádlottnak 3 nap alatt joga van az ítélet megsemmisítése végett a hétszemélyes táblához folyamodni, — minden illyes folyamodás egy e végre rendelt nyiltkönyvbe soroztatik.

93. §.

Midőn az ítélet ellen a közvádló folyamodik, e folyamodásnak a vádlottal 3 nap alatt kell közöltetnie, a 3 nap, ha a vádlott 6 órányi távolságnál messzebb lakik, minden hat órányi távolságra még egy nappal todatván meg.

94. §.

Ha a vádlott pénzbírságon kívül fogságra is, vagy egyedül fogságra ítéltetett, a hétszemélyes táblához csak úgy folyamodhatik, ha már vagy el van zárva, vagy kezeség mellett hagyatott szabad lábon.

95. §.

Ugy a vádoló mint a vádlott, folyamodásuk beadása-

kor az eljárt bíróság kezeibe leteszik mind azon adatokat, mellyeknél fogva az ítéletet megsemmisíttetni kéri.

96. §.

A folyamodások, a hétszemélyes táblához fölrkezések után, legalább 14 nap alatt tárgyalás alá vétetnek.

97. §.

A hétszemélyes tábla a hibásnak talált ítéletet új ítélettel nem pótolhatja, de a perbefogási, az eskütszéki s a bírósági ítéleteket megsemmisíti, a) ha az eljáró hatóság nem volt az illetékes; b) ha az eljárás lényeges formái megsértettek; c) ha a közvádó vagy a vádlott által előadott törvényes kivánatok a bíróság által meg nem hallgattattak; d) ha a vétségre a törvény helytelenül alkalmaztatott.

98. §.

Ha a hétszemélyes tábla azt találja, hogy a vádlott nem azon törvényhatóság eskütszéke előtt pereltetett meg, melly törvény szerint illetékes lett volna, a pert illetőségéhez utasítja.

99. §.

Ha a tárgyalás, vagy határozathozatal bármely részében a törvény formái megsértettek vagy elmellőztettek, ez esetben a hétszemélyes tábla, az elmarasztó végítéletet minden esetre megsemmisítvén, a pert ugyanazon törvényhatóságbeli, de új eskütszék elibe utasítja, melly ollyas 36 tagból alkottatik, kik között az előbb ítélt 12 esküttből egy sem lehet. Ha a megsemmisítő ítélet a perbefogási törvényszék eljárására is kiterjed, annak az előbbiektől külön, a

törvényhatóságtól e végre választandó tagokból kell állnia. Ha pedig a bűnvizsgálatra is kihat, új bűnvizsgáló birót a hétszemélyes tábla rendel.

100. §.

Ha az eskütszéki eljárásközben a közvádoló, vagy a vádlott által előadott törvényes kivánatok a bíróság által meg nem hallgattattak, vagy ha a vétségre a törvény helytelenül alkalmaztatott, az ügy az első esetben az igazságügyi ministeriumhoz más eskütszék és más bíróság kijelölése végett küldetik be, a másik esetben pedig az eljáró bírósághoz küldetik vissza, melly az eskütszék határozatának épentartásával, minden egyébnek elmellőzésével, a törvény helyes alkalmazására utasittatik.

101. §.

A hétszemélyes táblához megsemmisítés eszközlése végett csak egy ízben engedtetik meg a folyamodás.

102. §.

A megsemmisítő eljárás tökéletesen nyilvános.

103. §.

Ha az ítélet megsemmisített, a hétszemélyes tábla ebbeli ítélete minden periratokkal egyetemben 3 nap alatt új eljárás végett a kijelölt helyekhez általtétetik; ha pedig a megsemmisítésnek helye nem találtatott, folyamodás és mellékletek 24 óra alatt azon bírósághoz küldetnek vissza, mellynek ítélete, vagy eljárása ellen a folyamodás történt. A hétszemélyes táblához ezen folyamodáson kívül a sajtó-

vétségek feletti eljárásnál végrehajtás előtt semmi más per-orvoslatnak nincsen helye. A végrehajtás elkezdése után azonban az elmarasztott a reá szabott büntetésnek kegyelem utján mérsékléseért, vagy elengedéseért ö fölségéhez akár mikor folyamodhatik.

104. §.

Az elmarasztó ítélet, ha ellene a hétszemélyes táblához folyamodás nem történt, a folyamodásra engedett törvényes időnek elmulta után azonnal végrehajtatik, — ha pedig ellene folyamodás történt, akkor a végrehajtás, a 94. §. rendeletének épségbentartásával, a semmisítésnek helyét nem találó ítéletnek az ítélő törvényhatósághoz érkezése után 24 óra alatt történik.

105. §.

Az ítélet végrehajtását az illető törvényhatóság fogja eszközölni.

106. §.

Minden ollyas sajtóvétség, mellynél hivatalbóli megtorlásnak van helye, hat hónap mulva, — a melly ellen pedig csak a panaszló fél folyamodására indíthatatik meg a kereset, 2 év mulva idősül el.

107. §.

Az eskütszék által vád alól törvényesen felmentett ellen a büntető eljárás meg nem újíthatatik, kivévén, ha az általa elkövetett vétséget az elidősülési időszak lefolyása előtt törvény előtt önként megvallaná.

108. §.

Az eskütszéki határozatnál fogva elmarasztott, perének megújítását új bizonyítékok alapján bármikor követelheti, de a perújítás az ítélet végrehajtását nem akadályozhatja.

DR. BALLACI GÉZA.

